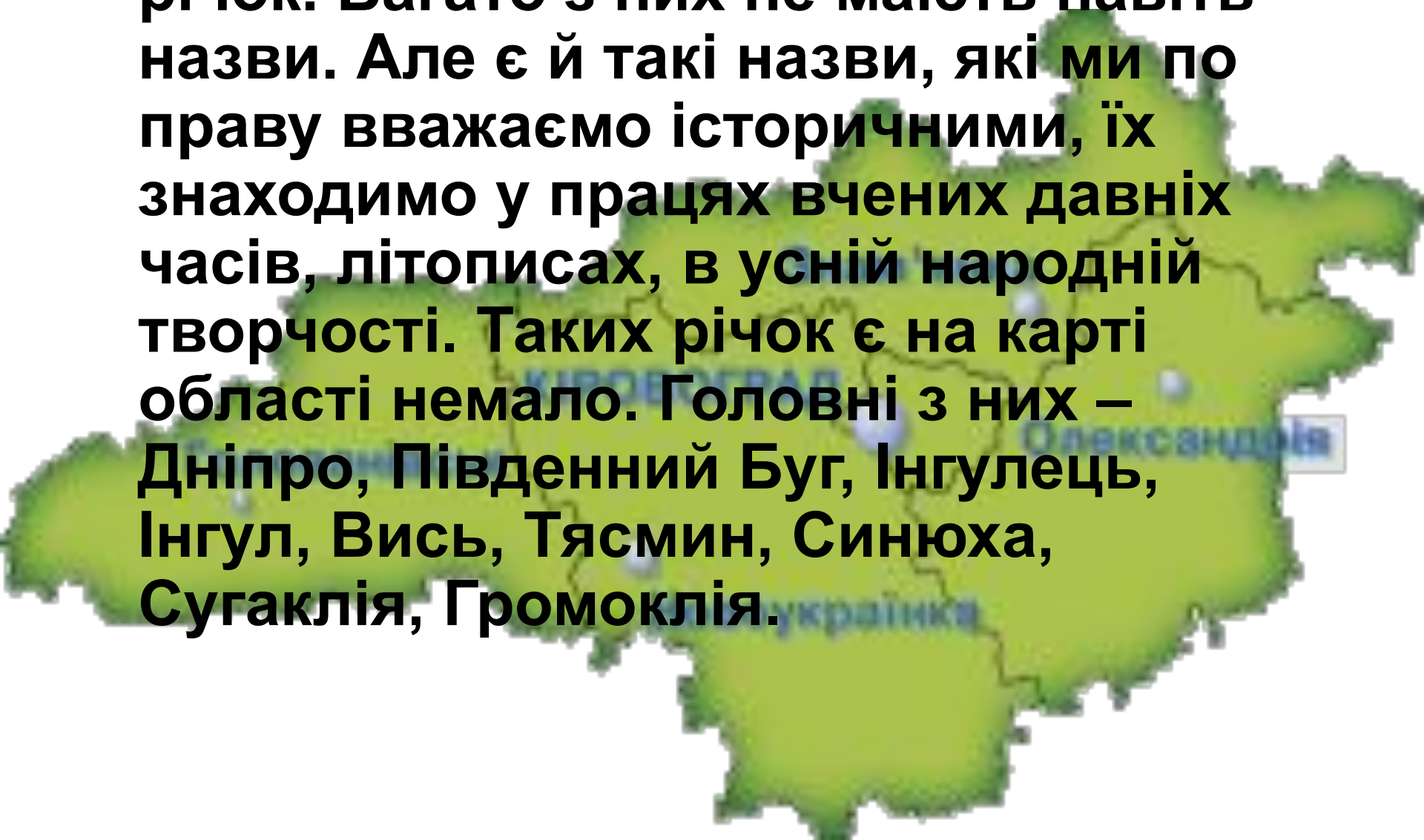

Річки Кіровоградщини

- На степових просторах нашої області протікає близько 600 великих і малих річок. Багато з них не мають навіть назви. Але є й такі назви, які ми по праву вважаємо історичними, їх знаходимо у працях вчених давніх часів, літописах, в усній народній творчості. Таких річок є на карті області немало. Головні з них – Дніпро, Південний Буг, Інгулець, Інгул, Вись, Тясмин, Синюха, Сугаклія, Громоклія.

Інгул

Інгул - найбільш велика притока
Південного Бугу. Інгул витікає з
невеликого лісового озерця біля села
Бровкове Довжина річки - 354 км.

Походження назви

- Найпоширенішою є версія, що назва Інгул походить від тюркського — нове озеро.
- Притоки Інгулу: Сугоклія, Громоклія (праві); Біянка, Аджамка, Кам'янка, Березівка (ліві).
- На річці побудовано кілька водосховищ: Кіровоградське, Докучаєвське, Інгульське та Софіївське.

Сугаклія – притока Інгулу.

- У роки існування Нової Січі на берегах Сугаклії виникали козацькі поселення.
- Років із сто назад це була досить повноводна річка, з багато чисельними плесами. Річка бере початок біля с. Семенівки. Тече переважно на південний схід, впадає до Інгулу.

Річка історична, згадується у «Літопису» С. Величка.

- **Карта України
Боплана**

**Сугоклія вперше
згадується 1697 року.
Назва тюркського
походження, гадають,
від давньотюркського
«сайгак, дика коза»;
давньотюркського
«місце, де багато сайгаків».**
За свідченням Боплана, в
XVII ст. у степах України
водилося багато сугаків.

- Довжина 58 км. Річище завширшки до 5 м. В середній течії трапляються виходи докембрійських порід (граніти та гнейси). Є багато ставків, а також Криничуватське, Софіївське та Долилівське водосховища. Використовується на господарські потреби, риборозведення, зрошування.

Інгулець

Легенда про Інгулець

Поверталися наші чумаки з Криму додому. Ледве ступали стомлені воли, тягнучи важкі вози із сіллю.

Та ось вони неначе оживали і починали рухатися веселіше. Поглянувши на волів, чумаки і собі починали прислухатись. Десь здалеку долинав неясний гул. І тоді промовляв якийсь із чумаків до своїх товаришів: «Ген гулець чути, скоро вдома будемо.» То гула річка, минаючи на своєму шляху пороги. Люди, які інколи їздили з чумаками, не розуміли, про що йде мова, та і почали називати річку, повз яку проїздили, — Генгулець. А згодом назва змінилася на Інгулець та так назавжди і залишилася.

Записано Анастасією Степаненко у 30-ті роки

Тече по території Кіровоградської і
Дніпропетровської, Миколаївської та
Херсонської областей України.

26/09/2008 10:24:36

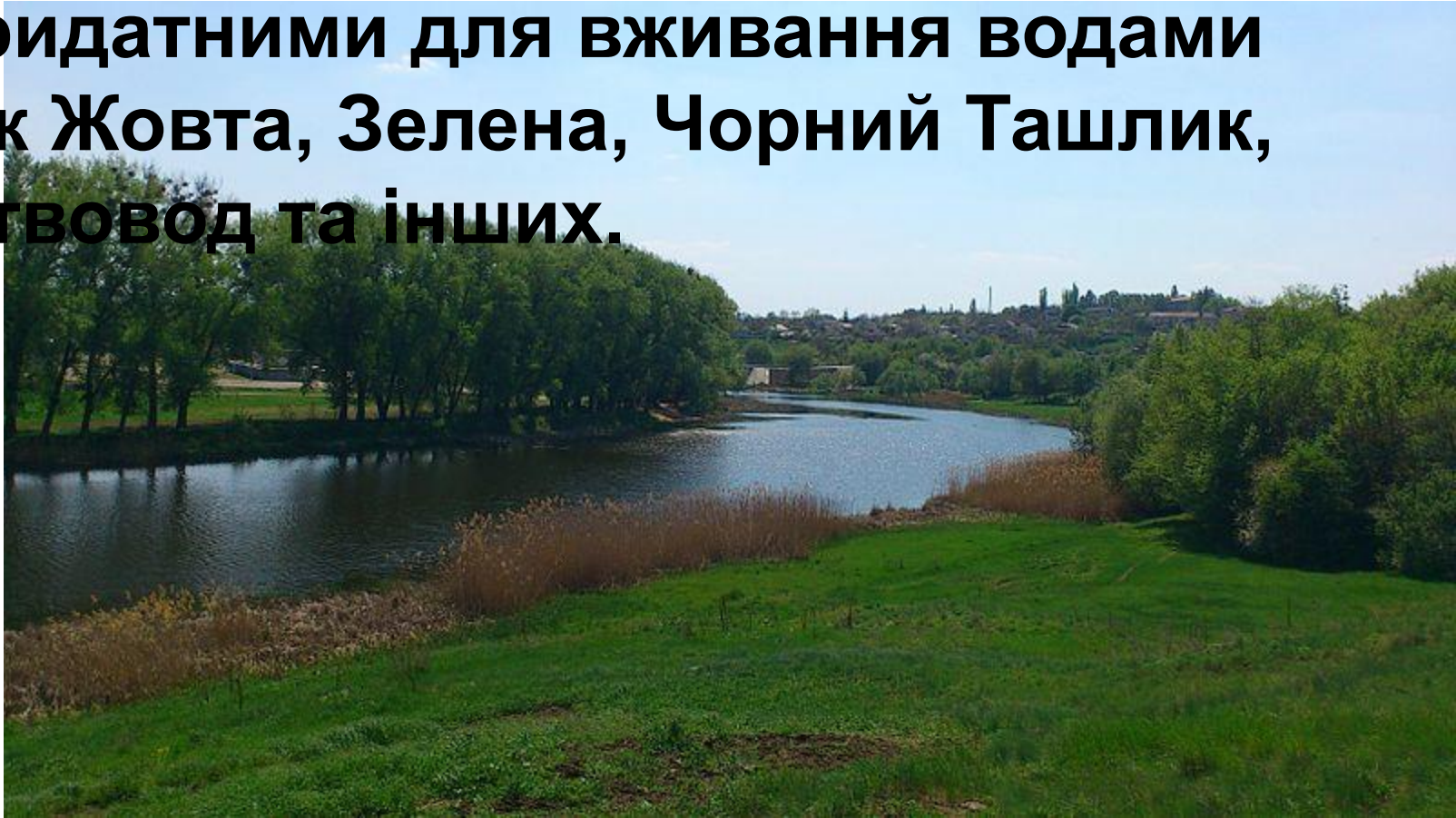
Синюха

Утворюється від злиття річок Великої Висі та Тікичу

Назва, первісне *Синіє Води* виникла за синім кольором прісної води, що особливо впадало у вічі при переході до лісостепу від степу з його здебільшого іншого кольору і непридатними для вживання водами річок Жовта, Зелена, Чорний Ташлик, Мертвовод та інших.

- Тут відбулася знаменита Битва на Синіх Водах ([1362](#)).

- Битва, що відбулася на річці Сині Води між литовсько-руським військом Великого князя Литовського Ольгерда Гедиміновича та ордами монголо-татарських правителів на Поділлі, поблизу фортеці Торговиці (тепер село Новоархангельського району Кіровоградської області).

**Великий князь Литовський
Ольгерд Гедимінович**

Битва описана
в литовсько-
білоруських
літописах.

- Перемога литовсько-руського війська у Синьоводській битві задовго до Куликовської битви 1380 року підірвала могутність Золотої Орди і поклала початок звільненню східнослов'янських народів від монголо-татарського іга.

р.Синюха
В
літературі

- У 2011 році Володимир Рутківський став лауреатом премії «Книга року Бі-Бі-Сі» за двотомний історичний роман «Сині Води».

Ятрань

© Sergiy Klymenko, 2007
http://klymenko.com.ua
http://klymenko.com.ua

Ятрань бере початок на північній околиці села Томашівки, що на південний захід від м. Умані.

Впадає до Синюхи між селами Ятрань і Тернівка.

Легенда про походження річки

- «У сиву давнину народ Уманщини потерпав від спеки. Не було урожаю, все посохло, тому що не було дощів. Людям загрожувала смерть від голоду і спраги. Боролися за життя наші предки, як могли: копали криниці, але вода пішла далеко під землю. Спробували в іншому місці, але на шляху траплялося лише каміння. Люди втратили надію на порятунок. В одному селі жила молода, казкової вроди дівчина *Ятрань*. Висока, струнка, як молода берізка, золотиста коса, як промінчики весняного сонечка, очі такі блакитні, як небо в погожу днину. А душа! Душа в неї була чиста, як прозорий струмочок, серденько було чуйне до чужого горя.

- Ятрань розуміла, що її село загине без води, вона відійшла від громади і пішла за село. Дівчина впала навколішки і почала благати: «Господи! Не дай загинути цим людям. Забери життя в мене — хай вони врятуються!» З очей красуні полилися сльози: кап-кап, кап-кап... Раптом хтось з людей закричав: «Диво!» Так, це було диво: за селом з'явилась широка, повноводна річка. Вода була чиста, як в прозорому струмочку і мала відтінок блакитного неба в погожу днину... Їх радості не було меж. Аж пізно ввечері згадали про дівчину-красуню. Шукали її всім селом, але знайшли тільки стрічку з її коси. І зрозуміли люди, що ріка і є їхня красуня, яка пожертвувала собою заради них, по краплині сліз вилившись у річку.

Буг

- **Південний Буг, Бог, рідше Біг** — річка на південному заході України.
- Бере початок на Поділлі і впадає до Бузького лиману Чорного моря.

Походження назви

- Упродовж століть назву річки змінювали. Турки називали її Ак-су, що означає «біла вода», греки — Гіпанісом або Іпанісом. Слов'яни нарекли річку Богом (в розумінні «багата» або «та, що тече по багатій, родючій землі»). Вважається також, що назва річки походить від слова «бгати», тобто згинати, звідси — «кривий», «покручений»

Сучасну назву
річка отримала
випадково
Проводячи на
початку ХХ
століття
дослідження
Правобережної
України,

- російський геолог В. Д. Ласкареєв звернув увагу на існування двох річок з однаковими (як йому здалося) назвами — Буг. Західна річка й справді звалася Бугом, південна — Богом. Проте В. Д. Ласкареєв не помітив цього і, щоб можна було в подальшому розрізняти річки, наніс їх на карту як Західний Буг і Південний Буг.

Південний Буг є найбільшою річкою, басейн якої повністю розташований в межах України. Площа басейну річки — 63700 км², довжина 806 км

Особливістю Південного Бугу є те, що ця річка фактично має лише одну велику притоку — р. Синюху

У місті Вінниця на річці Південний Буг встановлено найбільший в Європі плаваючий світло-музичний фонтан.

Це найбільший в Україні і в Європі плавучий фонтан. За оцінками експертів входить в десятку найкращих і видовищних фонтанів світу. Його унікальність полягає в так званій «зимуючій технології», яка дозволяє опустити конструкцію під лід. Задля встановлення фонтану та проведення реконструкції набережної були проведені роботи по розчистці русла річки Південний Буг в обсязі

28000 м³ ґрунту.

ROSHEN

**Ти дізнався лише про деякі з
річок Кіровоградщини.
Хочеш дізнатися більше?
Поспішай до бібліотеки!
Ти дізнався лише про деякі з
річок Кіровоградщини.
Хочеш дізнатися більше?
Поспішай до бібліотеки!**

При створенні презентації використані:

- Дяченко Л. Д., Ковальов М. М. Рідний край Кіровоградщина. – Кіровоград, Облуправління по пресі. – 1992. – 150с.
- Кузик Б. М., Білошапка В. В. Кіровоградщина: історія та сучасність центру України: В 2-х т. – Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2005.
- Матівос Ю. Такий загадковий Інгул / Ю. Матівос // Кіровоградська правда. – 2007. – 11 грудня.
<http://www.panoramio.com>
<http://uk.wikipedia.org>
- <http://vv.uanovini.com.ua>